

Vigtighed, der her er forelagt os, og som i en noget forandret Skikkelse er kommet til os fra det andet Thing. Efter de Ytringer, der tidligere ved flere Leiligheder ere faldne fra den ærede Minister, hænger dette Forslag nøie sammen med hans hele Tanke og Mening om, hvorledes Organet for en Folkekirke skal være, og om hvorledes dette Organ saavel senere skal komme til at ordne Folkekirkens Forsatning ved Lov, da han, som han jo oftere har yttret for os, dengang han alene var Medlem af Folkethinget, mener, at kun paa den Maade kan Grundlovens Paragraph i den Henseende fyldestgjøres. Som bekendt, er jeg af den ganske modsatte Grundanskuelse og kan derfor ikke andet end kortelig betegne denne Afvigelse i Grundanskuelsen; og naar det maatte lykkes mig at gjøre denne Afvigelse tydelig, saa vil jeg haabe, at det vil staae klart saavel for den ærede Minister som for Thingets Medlemmer, at jeg fra mit Standpunkt har fuld Ret til og af al Magt maa modsætte mig, at det, der her er foreslaaet, kommer til at træde i Kraft som Lov. Det er nemlig som Lov betragtet, at jeg maa modsætte mig disse Bestemmelser; thi vi have jo allerede en Slags Tillæbelse til eller en Slags Erklæring om, at Ministeriet ikke kan have Noget imod, at Menighedsraad oprettes, og denne Erklæring findes i et ministerielt Circulaire af 27de September 1856. Jeg anseer dette Skridt for at være mere end tilstrækkeligt og mener derfor, at vi slet ikke behøve nogen Lov i saa Henseende. Jeg vil kun minde de ærede Medlemmer af Thinget om, at da der for nogle Aar siden var Tale om at stemple Menighedsraads Indførelse ved en Lov, da erklærede den daværende Cultusminister, at han af al Magt maatte modsætte sig dette, og saavidt jeg erindrer, var denne hans Modstand omtrينت eensbetydende med, at han maatte opføre at være Cultusminister; hvis noget Saa dant blev vedtaget, da han ansaae det for saare skadeligt. Af denne samme Formening er jeg. Jeg kan aldeles ikke ansee et saadant Forsøg — thi som et Forsøg maa jeg betragte det — for at være til nogen Gavn, medmindre man virkelig skulde kunne overtyde mig om, at man udvortes fra, ved Lovforanstaltninger, kunde bringe mere Liv ind i hvad vi kalde Folkekir-

ken. Jeg er og har altid været af den Formening, at jo livligere et Samfund var, desto mere maatte det selv søge at give sig eller skabe de Former, hvorunder det vilde ytre sit Liv. Vi have hørt, og dertil maa jeg knytte mine Hovedbemærkninger i denne Stund, hvilke jeg isørvrigt kun betragter som en Slags Indledning ved Behandlingen af det nærværende Forslag, jeg siger, vi have fra den ærede Ministers Side for ikke længe siden her i Thinget hørt den Ytring, at vi i Grunden ingen Folkekirke havde, men at vi slet og ret endnu havde en Statskirke. Dette maa jeg bestemt benægte; thi det er meget længe siden, at vi her i Landet havde en Statskirke, det vil sige, i Virkeligheden; paa Papiret havde vi en Statskirke lige til 1848. I den Statskirke, der i den sidste Menneftaalder for den Tid bestod, var der nemlig, tværtimod den skrevne Lov, hvorpaa denne Statskirke støttede sig, indført fuldstændig dogmatisk Lærefrihed for de theologiske Professorer, hvilket saaledes fandt Sted de facto om end ikke de jure, og det Samme var Tilfældet med Hensyn til hele Præstestanden i denne saakaldte Statskirke, der altsaa egentlig kun bestod paa Papiret. Der fandt tillige en vis Grad af Liturgisk Frihed Sted, og der er vist Ingen, som har lagt Mærke til, hvad der har vært sig her i Landet, især for en 30 Aar tilbage, der vil kunne negte, at der fandt en saadan Frihed Sted, som ikke er forenelig med en Statskirke. Men saa slutter jeg selvfølgelig deraf, at Statskirken i Grunden ikke længer bestod, men at den, uden at Navnet var blevet forandret, i Virkeligheden var gaaet over til at være en Folkekirke. Ved Grundloven fik vi dette Navn: Folkekirke, og jeg modtog det dengang med Glæde, thi jeg forstod det saaledes, at derved skulde indføres i Livet, hvad Livet i Grunden havde ført med sig, kun at det skulde ordnes noget nærmere, for at det ikke, hvilket kan være Tilfældet med al Frihed, skulde misbruges i skadelig Retning. En Udvikling af denne Folkekirke have vi haft siden 1848, og den lovgivende Magt har væsentlig deeltaget i denne Udvikling, idet den har vedtaget en Lov om Sognebaandets Løsning, hvilket jeg anseer for en Hovedudvikling. I samme Retning har denne Udvikling fundet